

Pomhaj Bóh!

Ciřklo 47.

20. nov.

Četnik 8.
1898.

Serbske njeđzelke kopjenka.

Wudawaju řo kóđu řobotu w Šsmolerjez kniřicziřceřni w Budyřcinje a řu tam dořtać řa řčtwórtlětnu přehedplatu 40 np.

Šwjedžen semrjetny.

Šjew. Jana 14, 13.

Šbóžni řu čzi morwi, kotřiz w tym Šnjeřu wumru.

Wumrjeć dyrbinu wchitny, ale čžeřto je wumrjeć, čžeřto je, wřcho, řchtož řnajemy, řchtož widžimy a řlyřhimy, wopuřčeziz, wřcho řemřke žiwjenje a řadanje, wřcho čžařne hubjenřtvo a řwjeřelenje, wřcho hibanje a dželanje wostajieć. Woczi njebudžetaj wjazy ř lubořču hladacž ani řt wjazy řećzeć, wutroba je řlamana a duřcha wuduta, řylř řo ronja, řawořtajeni plakajo řteja přchi rowje a řemja přchikryje teho, kotrehož řu ř mērej přchewođželi. — A tych rowow bywa přchezo wjazy, wořada morwnych rořče kóžde lēto. Dželzi a řtari, bohaczi a řhudzi, wřchitny bydla řmērom hromadže na čzichim pohrejbniřčču. Džen přchiudže, hdžež tež tebe řhowaja; mēřtno je, hdžež tež tvoje čželo řunu wotpoćžinř namaka. „Čžař minje řo, řmjereć přchikhadža.“ — Šchtož řbóžnje wuřnyeć čže, tón dyrbi w tym Šnjeřu wumrjeć. Wř řo narodžimy a řmy řiwi, my řmy řiwi a wumrjemy. Šchto pomha nam to žhle žiwjenje, hdnyž řbóžnje njeřumrjemy? Najlēpřche řwjećenje řmjertneje njeđzele je řpominanje na řmjereć a row, je to modlenie: Šnježe wuć nař wopomnieć, řo wumrjeć dyrbinu, řo byřmy mudri byřli! Mudrje pař je, řo modlieć a řo přchihotowacž priedny hacž řmjereć přchiudže, a niž čžacacž a řebi myřlicž: Ja mam hiřčče řhwile, duž hiřčče wo řmjereći ničo řlyřheć noćžu. Mudrje je, kónž wo-

pomnieć a tař žiwy być, řo řmērom wotřal čžahnyeć móžemy: „Njeř ř čžařom řa řwój dom řo řtaram, řo byř byl řtajnje hotowy. A řjeknyř, hdnyž řo bliži ř maram: Čziř řo mnu Šnježe, kaž ty čžeřch!“

Mudry je tón muž, kiž w žiwjenju tajki řteji, kaž by kóđu hodžinu řwět wopuřčeziz dyrbjal. Mudrje je, řa to čžařne a wēćne w prawym čžařu řo řtaracž. Šchto pomha řemřke bohactwo? Wole a řerřawož jo řtaža, ludžo móža jo wřacž. Šchto móže nuřa a řhoroeć nam řchkođizieć? Čželo řandže a hubjenřtvo njeřořtanie. Řařki wužitř přchije ře řwětny řořht a čžařna čžeřč? Trawa řwjadnje a řwětka wotpadnje. Šchtož pař Wožu wolu čžini, tón wořtanie wēćnje. Špomnieće na kónž, dořelž řiwi řeže: řróťke žiwjenje, nahla řmjereć; dořhe lēta, wjele hřeřow! Na tón čžař přchiudže wēćnořeć, na wjeřele tón řud. — Jenož jene je, řchtož móže nařche žiwjenje řlódke čžinicž, to je řcherećžianřka lubořč, a jenož jene, řchtož trořht dawa řa řmjereć a row, to je wēra a nadžija. Wřcho druhe řandže, te řři wořtanu. Wř njeřřmy ničo na řwět přchijeřli, po tajkim njebudžemy ničo ř njeho wu-njeřeć. Ale my čžyli radži jene mēć a dořtać, to je: dořny, mēřny kónž. To pař je jenož móžno, hdnyž w tym Šnjeřu wumrjemy: Šbóžni řu čzi, kotřiz w tym Šnjeřu wumru, to je napominanje, ale to je tež nařch trořht, dořelž do řhryřtuřa wērimy. Wón je, kiž nam wēru, lubořč a nadžiju dawa, wón je, kiž řmjereć je přchewinyř a žiwjenje a njeřachodnořeć na řwětlo je přchijeřli. Řeho řchiz na Golgatha je najmóžnyřchi trořht wřchitřich mřeja-

znych. Njebny-li wón wumrjel, tež njebny i rowa stanyć mohł, a njebny-li stanył, kał bychmy ƚo žiwjenja a horje-
 stacza nadžecz mohli? Ale wón je stanył a je ƚmjercz
 pšcheminył, my tež wěmy, so wón to je czinił i lubošczu
 k nam, njeƚměmy my wěricz, so tež na ƚ se ƚobu pšchijedže,
 hdžež wón je? — Tón kšchiz na Golgatha a tón kšchiz
 na rowach našchich semrjetnych je snamjo dobycza a předař
 wěczneho trošchta, ale je tež napominanje k pokucze a do-
 pomnjenje na ƚmjercz. My njemóžemy w Křyŝtuŝowym
 kralestwoje žiwi bycz, hdyž jemu ƚwěrní a poddani nje-
 wostanjemy. S ƚmjercz je hrěchow mřda, a ištož we
 ƚwojich hrěchach wumrje, tón wostanje w ƚmjerczi. S ƚožny
 je jenož tón, kiž w tym Křyŝtu wumrje, we wěrye do
 njeho, w jeho měrje a w požadanju po nim. S ƚtož do
 teho Křyŝta i žnyej wutrobu wěri, tón ƚamy je tón ƚwět
 wopuŝchczil hižo pšchi czělnym žiwjenju. Wón ƚo hiŝchže
 ƚa tych ƚwojich stara a czini, ištož ma po ƚwojim po-
 wolanju czinicz, wón lubuje bratrow a iwjěbeli ƚo wšcheho
 dobrego a czěstneho, ale temu ƚwětej a hrěchaj wjazny nje-
 ƚluži. Wšcho, ištož czini, to czini teho Křyŝta dla. Jeho
 duŝcha wotpoczjuje we ƚwojim iŝožniku a ma teho dla
 wulki měr. S ƚožni ƚmy, hdyž tajku wěru mamy. S ƚmjercz
 njebudže na ƚ wot Boha dželicz, ale na ƚ k njemu dowjedže.
 Jeho dla, iŝožni ƚu czi, kotřiz w tym Křyŝtu wumru. —
 Lubowani, ƚa tydžen ƚo ƚapocznyje nowe zyrkwine lěto:
 To stare ƚowo wot kšchiza budže ƚo i nowa předomacz,
 to dobre ƚymjo ƚa ƚo wuŝyte, budže wono rolu namačacz,
 kotraž pľody pšchinyje? Wože blido je hotowane wšchitkim,
 my pšchindžemy a temu Křyŝtej budžemy iŝewacz w nowym
 lěče. Dženka pał, ƚmjertnu njedželu, chžemy to stare
 lěto wobŝamknycz i tej přoŝtwu:

Daj so bych trošchtuje widžil
 W tej ƚmjertnej žalofzi,
 Kał ƚy ƚo ƚa mnje bėdžil
 A wumrjel w ƚwojej křwi,
 Dha na tebje chzu hladacz,
 Čže dđeržecz i wutrobu
 A twoju pomoz žadacz,
 Tak wšchitzy iŝožnje mru.

Samjen.

H. H.

Sprawnoŝć dowjedže k dobremu kónzej.

(Wotraczowanje.)

4. Sastorczenaj.

„W lěče 1171 ƚu Saksy wjeŝ Křchesczanezy pšchi nětcziŝchaj
 pjenježnej rěczny w twarjenjach porjedžili, so je ƚo nowemu měŝtej
 runala, kaž ƚu tež poŝdžicho teje wšy „Sakske měŝto“ narjelli.“
 Tak powjeda ƚo w starich Freibergskich stawisnach. Šonimy tež
 i teho, so je „Sakske měŝto“ najŝtařchaj džel měŝta Freiberga, dha
 tola njechamy po tym mēnicz, so je tutón džel hdy rjēŝchaj byl,
 hač někotry druhj džel měŝta. S měŝchczanŝkej rjanofczu — a
 w Freibergu njebeŝche to hinał — njetrebaŝch ƚo w tehdomniŝchich
 čaŝach daloko ŝamēricz. S ƚtož Freiberg nastupa, dha beŝche
 ƚama wokolina tehdy tajka a hinaŝcha.

W ƚprijedž wulkeho, njehospodliwego lěŝa ležesche měŝto Frei-
 berg ƚa iŝčernymi, i křutnymi wrotami a wěžami wobronjenymi
 murjemi. Teke murje iŝchitowachu měŝto pšchēd dživnej lěŝnej
 iŝwērinu, kaž tež pšchēd rubježnymi čzrijódami. Ča to pał ƚo tež
 měŝto pšchēd nje čzēmnemu jaŝtwu runaŝche.

Wobhladnivyje kačachu i wuŝkich wofnyŝchkow wrótnizy wo dnjo
 a w nozy do wšchēch kónzow, so bychu wšchón ŝrach, ƚo měŝtej
 bližazy, se iŝchřeczazym ŝapŝtanjom wofjewili. Samknyene wostachu
 wrota tež wo dnjo; ištož chžyŝche do měŝta, dyrbjesche najprijedy
 wrótnikow ŝawolacz, a beŝche-li wón jim ŝnaty abo měŝesche čzłowjeł
 hewal někał hódny napohlad, dha jemu wrótnizy wrota wotewriču.
 Ča čaŝy, so wójna hrožesche, beŝche zuŝym bjes mēry čžežto, do

měŝta pšchiciz; staroŝcziwje mjeŝwoczka kačachu potom i kufaczkow
 pšchi wrotach. Senož jenotliwe měŝchczanŝke haŝy (wulizy) wo-
 ŝnamjenichu ƚo pšchēd ƚwoju iŝčērokoŝcz jako hłowne dróhi; wšchē
 pał beŝchu njepleŝtrowane, a hdyž beŝche ƚo dlěŝchi čaŝ beŝchczil
 iŝchōł, beŝche čžežto ƚo po tutych haŝach pšchēdobyčz. Dolhi čaŝ
 mějachu měŝchczenjo woŝebite iŝchtabry na ŝtupnjach, so móhli ƚo
 bjes ŝtracha, so bychu w blōczje na haŝach tčazny wostali, po
 nēcim pšchewlez. Hdyž ƚo hdy dlěŝche čaŝy beŝchczil dželŝche,
 njebeŝche woŝebnym žōnŝtim ani móžno, dom wopuŝchczicz.
 S blōtom na haŝach ŝtowařchaj ƚo wšchē móžne ƚmjecze a wot-
 padanki i domow; wšcho ƚo tu, kaž ƚo to tež kał w druhich
 měŝtach mějese, runu ƚmuhu na haŝu mjeczesche abo mjetasche.
 Hdyž pał beŝche ƚo někaŝka křježeska woŝoba do měŝta na wopyt
 pšchijowjedžila, mějese měŝchczanŝke ŝarjadniŝtwo do přēdka wulke
 wuczŝiczenje torhoŝchczow a haŝow poruczecz. Šchōŝy, na pšchi-
 jēnŝki domowy iŝchōŝ natwarjeny, beŝchu pšchēd pšchijēnŝki iŝchōŝ do
 haŝy nuts wutwarjeny a to po ŝakonju hač do polŝchtwórta
 ŝtolpnja. Tak beŝchu najŝtwy wo wjele wjetŝche, ŝtwy pał pšchi
 ŝemi beŝchu ƚa to čzēmne a njeŝtrowe. Pōdla teho ŝamēsczichu ƚo
 pod tutymi, ƚa wōhnje pšchihōdnymi wutwarłami, pšchēdŝhlamy,
 hdžež měŝchczanŝy rjemjeŝlinizy ƚwoje twory pšchēdawachu. By to
 hiŝchče trjeba bylo, so ƚo mjeŝ tutymi wutwarłami pšchēze hēty
 poŝtajichu a ƚwinjaze khlēwy natwarichu, so njebny pšchewjele ruma
 na haŝach wostalo? Pōdla nječziŝtoŝče a njeŝtrowoczje iŝwjedžechu
 tajke wobŝtejnoŝče hiŝchče mnohe druge njedostatki. Ča to
 ƚwēdčza tež mnohe ŝakonŝke wuŝaŝy, kotřez beŝchu ƚo bōrŝy ƚa nuŝne
 a trēbne wupokajale. Stawisnał pšchē: „Mějese čzłowjeł pšča,
 kotřiz ludzi ŝtuŝa abo na nich iŝchczowkaŝche, dha beŝche jemu
 dowolene, ƚo ƚa to ŝamolwječz, tola mějese ƚo bjeŝe ƚmilnoŝče
 ŝamolwječz, beŝche-li wón pšča na ludzi honil. S ƚwinjom beŝche
 dowolene, so po mějče broŝdžachu, tola wobŝchodžichu wone pōdla
 ƚadowe ŝchtomy abo žito na polach, abo hewal něŝchto druge, dha
 njemějese wobŝedžer ƚwinjeczka ŝchodu ŝarunacz, dokelž je ƚwinjo
 hlupe ŝkoczjo, a dokelž móže ƚo kōždy čzłowjeł i křjom na nje ŝa-
 mēricz a je domoj honicz.“ W Freibergu mějese kōždy čzłowjeł
 tał daloko móz a mēr, kaž daloko beŝchczil i jeho ŝčchi kapasche.
 Tam njeŝmēdžishe zuŝy čzłowjeł ani ŝtejecz, ani jēŝdžicz, ani jeho
 na druge waŝchne mylicz. Bōrŝy beŝche teho dla tež wuŝaŝnja
 trēbna, kał daloko ƚmē beŝchczil i ŝčchi na haŝu dele kapacz.

W ƚospŝchēczēraŝche ƚo woheŝ i křwatkom bljŝta wot doma
 k domej a ŝapujczj huŝto doŝcz měŝto, dha njebeŝche bohuzel tež
 mōr žadny porēdki hōŝcz, a huŝto doŝcz žalofczachu ludžo po wuŝich,
 ŝluchlych haŝach wulkeho mřczja dla. Nimo wšcheho teho pał
 mějese kōždy Freiberg ƚa rjane a bohate měŝto, jako pacžerku
 jaŝkeho kraja, a daloko a iŝčēroko ƚlawjesche ƚo jeho kraŝnoŝcz.

Woŝebje beŝche to nawjeczorny džel měŝta, kotřiz ƚo pšchēd
 rjane, nahladne twary wuŝnamjenjesche, mjeŝ tym, so beŝche ŝaŝke
 měŝto na tamnym brjoŝy rēczki se ƚwojej mějchēzju malnych khlēkōw
 ƚydko mnohich křudnych ludzi. Hōrje pał beŝche ƚa tych, kotřiz na
 podrōžŝtwje bydlachu. Tak, kaž ƚo tehdy wobudlenja ŝamēsczichu,
 dyrbjachu wšchitzy w jēnym domje bydłazy bōle abo mjenje
 hromadu bydlicz. Pšchēd to beŝchu podrōžnizy wot wobŝedžerja
 doma mjenje abo bōle wotwiŝni. Stowařchaj ƚo i tym hiŝchče
 njeŝawinowana nuŝa, ƚuano ŝwjedžena i křoroŝczu abo se ƚmjerczu
 iŝwimjerja, dha beŝchu tajzy ludžo jara wobzaromni. Kēlko přēdow
 a pučow ƚo poŝdžicho tež wuŝlēdži, so bychu ƚo hōdni křudzi
 podpjerali, dha ƚo tola ŝapoczatk 13. lēŝtotetka tajke wuŝtjenja
 ani pomŝchitkomne, ani woŝebite hiŝchče njenadeŝdžichu. Pōdla
 teho ma ƚo hiŝchče wopomnicz, so lohke a wulke dobyče ƚwētnych
 kulow mnohu wutrobu ŝwjerdnje, hdyž wona zuŝu nuŝu ŝetka.
 Tak njeŝroŝny bjes dwēla Křizja Pjenježnikowa lubošcziwje přōzo-
 wanje pobožneho duchowneho Wolkmar, kotřiz hižo džen a lētko
 ƚa to rēczesche, so by ƚo wuŝtaw ƚa wudowy a ƚyrotki ŝalōžil.
 Wona beŝche, kotraž ƚwojeho muža ƚylnjesche, so ƚo dale a bōle
 po ƚwojim heŝlu kōžowasche: „Kōždy ŝtaraj ƚo ƚam ƚa ƚo!“

Kał pał dyrbjesche ƚo Křata ƚa ƚo a ƚa ƚwojeho ƚyna
 ŝtaracz? Křjudowaza ŝtyŝnoŝcz beŝche jej do wutroby ŝaczahnyla,
 a w nozy, hdyž Křurij w ŝtrowym ŝpanju mlōdženza wšchē žiwjenŝke
 ŝtarofczje a ŝtyŝnoŝče ŝapomni, macžesche wona se ƚylŝami ƚwoje
 kōžo, pōdla ŝtwy ƚa drjewjanej ŝčženu ŝejaze. Wobudlenje beŝche
 jara wuŝte, a tola beŝchtej ŝtarofcz a ŝrudoba ŝaczahnyloj a beŝchtej
 tu rumnoŝče nadoŝcz našchōj. S tym minje ƚo jej wšchē dalŝche
 wjeŝele k žiwjenju!

Křata beŝche ŝtajnje ƚo ŝčžerpliwje do wšchēch žiwjenŝkich
 hōrkofczow podala; ƚo na křute ŝkutki ŝhrabacz, njebeŝche ƚa nju.

Teho dla tyschachu ju tež tak hórko staroscze, fak sa nju a ja byna budze w pschichodnych dnjach.

Staroscziwy a luboscziwy nan bēšche se šmjerczu woteschol, a tamny pscheczel, kotryž bēšche šo w šrudnej hodzinje dželenja jako trošchtowazy jandzel pokajal, njebēšche šo po šwojim šlubjenju mēl, — wón njebēšche šo bórny t nimaj wrócził. Sdašche šo, bēšche pschischol a woteschol jako rjany nózny šón. Šacž runjež šo wona šama wošpjet podarmo štyšniwje prašešche, fak bēšche šo Šandrikej sejšlo, dha jej tola njechašche do wutroby, šo by šonej dowolila, šo by šo šchol ša Šandrikom naprašchowacz. Wona podg šo psche lohko do potajnych, nješbožowēšchczatyh czuczow. Žadny pscheczel njebēšche šo hacž t wopuschczenenemu doprašchował, tež niz tamón šnaty duchowny, kotryž bēšche šwiate dny t žyrfwinšimi šlužbami wšchón napinjeny.

Tak dha šedžešchtaj macž a šyn tež šchtwórtu šwjaty džēš šamajlutkaj w šymnej štwje; wonaj bēšchtaj šwojej štolčztaj do šlónčzka štajiloj, kotrež šo t mozu do štwy dobywašche psches toštie kulojte šchlenžy jenicžkeho wofnjeshka a kotrež mlodeho człowjeka se wšchej mozu won wabješche na rjanu Božu šwobodu. Šsyn lišchczēšche šo t macžeri, prašešche ju a šlubi jej, šo chze wšchón wobhladniwy byčž, šo njecha šo pschewatajo šo naprašchowacz a šlédžicž; tola macžerna štyšniwa wutroba njechašche do ničeho šwolicz, dofelž mēnješche we šwojej bojošczi, šo wudowy a šyrotu njenadeńdu šchkitowanja psched hrojnymy człowjekami, kotřiz nimaju žaneho czuczža.

W šamym czaku šahnachu jeju pscheczela se šurowym, nješprawnym wušbudženjom do šadwelowanja. Dobrocziwy šudnik njebēšche na šwoje šlubjenje šapomnił; hnydom bēšche mēšchczanštemu wotrocžkej poruczil, šo by šo ša wudowu a jeje šynom, kotrejuž Šandrik šnajesche, naprašchował a jimaj něžnje jeho dónit a jeho proštwu šdžēšil. Ššudnik pak njebēšche šwojeho pōškla po šwojej luboscziwey wutrobje wubral; hacž jeho trašch hñewašche, šo njemōžesche tuteje pschitašnje dla pschi człowškej hońtwje pschihladowacz a mēješche wón trašch hinašchi roššud hacž šudnik, fak ma šo t šhudymy ludžimi wobthadžecž, t krotka, wón mēješche wo šlowczku „něžnje“ šwoje wošebite mējenje.

Šdychnyšchi šamny runje šhata šwoju pošlednju šchkrencžku šucheho jeczneho šhlēba do šamorczka; potom rošhladowašche šo po štwje; wjele nadoby pak tu njewuhlada.

„Ša čzo by drje“, fak woprašča šo šama t čžicha, „šfupy witował najwjazy dał? telko, šo mohla dań ša štwu doplačicž? To wšchat ničzo njepomha“, dorēcžža wona šlónčznje se šobu, „čžestne dopomnjecze na njeboh nana dyrbju pschedacz. Tu šrudobu mohla ja Šandrijej šalutowacz.“

„Njewoteńdž pak wot doma“, rjekny wona t prašchazemu Šandrijej, „šo mohla tebe hnydom šawolacz, hdyž potom woteńdu, šo bych šebi něšhto wobštarała; njeprašchej šo a nješlédž nje-wobhladniwje ša našchim pscheczēšlom, šnano pschijnešku šama powješčž šobu. Tak dha dži, mōj šyno!“ To prajiwšchi wona jeho wokošcha. „Šwješel šo nad Božim šlónčžku a daj šo wot njeho wokošchewicz; jutije rano šahe chzemoj šo šašo na naju džēlo pschi škapanškej šawzy podacz.“

Šólzowej woczzi šo šablyštnyšchtej a t hubu macžeri wšcho hišchēže šlubjo pschimašche ruka hižo ša czaplu t czoplej kocžej kožu wšchitej, a potom bēšche šo tež ša durjemi šhubil a bēšche po šhodže dele fak wjemjercžka.

Macž dóndže t pišanej, rjenje molowanej šchini. To bēšche pošledni truch jeje domjazeje nadoby, kotryž mēješche hišchēže po něčžim někajkeho napohlada, kotryž bēšche hišchēže t čžaša mlodeho mandželštwu wobthowala. Šórnij wucžēže jeje pytaža ruka šlēborny rjecžas, kotryž bēšche šo nanej ša dolholētnu, wošebje šwērnju a t woporam štajnje hotowu šlužbu ša mēšchczanški mēr a pokoj wot mēšchczanškeho šarjadništwu doštal.

„Šaž rucže šo mi hodži, jón šašo wróczo šupju“, rjekny wona, na njón t luboscžu a se šylšami hladajo, „wšchato mōžu šama šlōdna byčž a šo t mašom špokojicž, jenož šo ma Šandrij t jēdži doščž, wšchato je džēlo ša njeho čžēžke.“

(Šotraczowanje.)

Bošwjeczenie ewangelškeje wumōžnišoweje žyrfwje w Šerusalemje.

Šjane šlónčžne ranje šlhadžešche. W rjanej šybolinje ležešche šwjate mēšto psched nami se šwojimi čžēšchēdoštwjnymi mēštnami a hórkami psched našchimi woczemi. Wōczko tež džēnša tule krašnosčž

widži; tola psches dušchu czahnu čžifcže druhe myšle. Wona je šo dotal našchēžila se šlōdkimi wopomnjecžemi a nimo šebje czahncž dala tej wulkej šwjatej, ale fak šrawnej historiji. Wny džēchmy horje t hórny Morija, t temu mēštnu, hđžež bu wot Abrahama najčžēšche žadane, woprowanje jeho jenicžkeho šyna. Še želniwoscžu šej wutroba pomyšli dopjelnjenja tehole wēšchczēnja, kotrež je šo štalo psches wopor na Šolgatha. Šion powjedāšche nam wo wulkich czāšach šralowškeje majestoscže a mēštno štareho templa, wo Šalomonowej mudrošczi a wulkošczi, kiž chžyšche w ponižnošczi a džatownošczi natwaricž, hđžež by šchina Boža šwoje mēštno namalala. Šenož šbntk je hišchēže šawoštal wot tamnyh džiwow twarškeho wumēštwu a wot pschichodnyh templow, šamotna murja žarowanja — šamotna tola fak hušto wopytana, nēma — a tola žiwje powjedaza: šwēdcžaza, šo njeje w žanym druhim ta šbōžnošcž, hacž w tym jenym šbōžniku. Š čžichej nutrošczi naž pschēzo šašo Šethšemane wabješche, šo bychmy tu čžēžku modlitwu nawulli: Wōtēže, niz moja, ale twoja wola šo štan“. Šdyž pak šo šlōncžko t ranjom šbēha, šo našche wōczko wobroczi na našch šwjedžen. Ššwjedženšte čžahi čžifcžča šo t bliškej žyrfwi. Ša hašach pokajuja šo wašchija ranškeho kraja. Š nutrošczi naž wabicž nješamōže, pschetož ludowe hromady šo wot šwojich nahladowarjow t mozu a t pukami t wuškich hašow čžerja; wē šo lēdy na boł ščžifcžčane šo t nowa won žolmja. Ššched Božim domom hromada šwjedženškich hošczow čžaka pōdla duchownyh w mēšchniškej drašcže, šylne poštwy našchich wojatow t našcheho pošnozneho wōtžneho kraja woblecženi draštu wšchšchich rjada Šohannitarjow — hacž dotal njewohlādani w Šerusalemškich murjach. Šnašche wōczko pak žedžiwje šhladuje do šnutškwoneje žyrfwje, kiž je hišchēže šamknjena — kotraž pak šo nam na dobo wotewri. Šchtož čžje ewangelški Boži dom byčž, tu wohlādamy: wnyšoka jednorocž a šdobne wumēštwu šamej wot šebje dušchu t nutrošczi wabitej; jow njewohlādāšch njenušnu pschu, ale tež niz podczžifcžčowazu prošdnotu a šhudobu. Šaž ma njeno našcheho šhēžorštwu w ranšchim kraju tajki dobrny šynt, šo šo jemu šamo šamknjene wrota wotewrja, fak wohlāda Šerusalem w tym lubym Božim domje přēni krotčž wuras ewangelškeho šchēšczjanštwu a našcheje wēry — mēštno modlenja t Bohu w dušchu a wo prawdže. Šwutrobnny džak a wutrobna radoščž napjelnitej wutrobu we wokošmitknjenjach čžicheho čžakanja, hdyž wróczo šhwata do šandženošcže. Šimale 800 lēt je šo minylo, šo wołanje po wušwobodženju šwjateho kraja wotuczi jako šdychowanje našcheho šchēšczjanškeho šwēdomja we wječžornym kraju. Š tola wšcho šwjate šašorenje wušpēcha njemēješche, dofelž tam, hđžež bēšche tōn Šnjes prajil: „Šykt tvoj mjecž do nōžnjow“, šo dobycže t mjecžom žadašche. Šnětko pak čžehnjēšche tam wērnny šchizny čžah mēštno pošwjecicž, hđžež dyrbi ewangelijōn teho wumōžnika wo wumōženju t hnadu a t mērej šalincžecž a trošchtowacz. Šwutrobnny džak a radoščž psches našchu wutrobu čžehnjetej, šo je ewangelški šhēžor, do noweho Božeho doma šastupil. Šwutrobnny džak duma psches našchu dušchu, dofelž psched lēta džēšattami šapoczany šutk nētko došonjany psched nami šteji na šwoje pošwjecjenje čžakajo.

Šwutrobna radošcziwa nutrošcž bēšche na woblicžomaj wobeju majestoscžow, šhēžora a šhēžorki, wotpoczowāšchtej, jako wonaj wot šwjedženškich šyntow šhērlušcha: „Šwješel šo, dušcha Šionška“ do Božeho doma šastupišchtaj. Šyrgle hišchēže mjelczachu; piškazy hudžbnizy špēwanje šawodneho šhērlušcha: Budž šhwalba Bohu šamemu — přēni nēmski šhērlušch w tych wnyškich rumach, runjež pschitomnym zušym zušy, pschewodžachu. Šwošadu poštwowjo se šlowami 100. pšalma: Wnyšajcže temu Šnjesej wšchitōn šwēt, šlužcže temu Šnjesej t wješelom, pschithadžujcže psched jeho woblicžo se šradowanjom džeržēšche generalny šuperintendenta Dr. Šryander pošwjecēštku rēčž na šaložku teju špruchow, kotrež bēšche šhēžorka do wōltašneje biblije šapišala: 1 Kor. 3, 11: Žadny drugi grunt ničto njemōže šaložicž, šhiba tōn, kiž je šaloženny, kotryž je Šesuš Šhryštuš, a Matth. 21, 42: „Šamjen, kotryž čžēšlojo šu šacžifnyli, tōn je t rōžknemu šamjenjej ščžinjeny.“ Š džakom šapoczža šo rēčž džiwajo na historiju Šerusalemu, teho šwjateho kraja a tejele žyrfwje, kotraž dyrbi mēštno byčž, hđžež šo wo hnadu bohatej wopornej šrwi Šesuša přēduje, wo tej šrwi, kotraž naž wucžifcži wot wšchitkich hčchow. Š tym budžim psches jene pschi wšchēm rošprošchenju wjele šazpivannych wušnawarjow ewangelija. Šbōn šo dale podžatowa rjadej Šohannitarjow a šwērnym pscheczēšlam, kotřiz šu natwarjenje Božeho doma do šutka štajili. Ššlōncžnje wobroczi šo na našch reformazyški šwjedžen, šo je nam Šuther našch ewangelij šašo pschijnešl: to šlowo wo wēry a lubosczi, fak

wone klineži psches tón spruch, kaž je wot lubowaneho khezora do biblije na kletzy napisaŋy: Wón je jedyn Bóh a křednik mjes Bohom a cłowjetami, tón cłowjet Křystuŋ Jesuŋ, kiž je so sam dał ja wschitich k wumozenju. Tónle ewangelijon pak cžeri k roŋbudženju a žada hebi dželo w klužbje teho Kņjesa. Kaž je w křuhodnej rowowej zyrkwi něhdy Hohenzollernski ryczerŋku křwje- cžinu dostał, tak dostawamy my wschitzy tudy duchownu ryczerŋku křwje- cžinu: „Bóh trjeba wjele wojowarjom“.

Ma křwjedžen semrjetnyh.

Horza, horza křlŋa kapa
Dženŋ na hórki rowowe,
Wutroba tak křudna křapa
Styŋknije a želnije.

Kójče dženska wschitzy w duchu
Kójče tam, hđžeŋch našchi spja,
Kiž tu lětja wot naš džechu
A kř saŋchli do rowa.

Tam w hórkej, němej křórbje
Naŋche wóčka křlŋuja.
Wot tnyh, kiž křmy lubowali
Křudnje jich saŋ' wopomnja.

Kač tež junu, junu saŋo
Naŋchi lubi wotzucza,
Tola nimo křy, o cžaŋo!
A nam so wjazy njewrócza.

Nětko psches kraj hymny, puŋty,
A našchim lubym dóndžemy,
Dwaj, tjo, abo tež sam'lutzy
Pschi jich rowach stejimy.

Duž tam k pohrjebniŋčezu džemy,
Pschi jich rowach plaŋamy,
A nim saŋ' luboŋčez wotwjerdžimy,
Křdyž so na row křaknjemy.

Horza, horza křlŋa kapa
Ma tu semju hymnu wschu,
Wutroba tak styŋknije křapa,
Nam'kamy waŋ saŋo tu.

Wutroby, hđže seže wy křwěrne,
Kiž tak ja naš bijesčez,
A nam našche horja mernje
Sa naš křwěrnie njebeŋčez.

Dy najkřwěrniŋcha pschede wschěmi
Macžerna, o wutroba,
Gładaŋch dženska k njebeŋch dele
Ma naš křudne džeczatka.

O wy wschitzy, droŋy lubi
Ma naš k njebeŋch hladacze,
Widžicze, tak křmy tak křudni,
Naŋ pschi rowach widžicze.

Kaž ta horza křlŋa kapa
Ma tu semju našymnu,
Wutroba so křuchla praŋcha:
Widžimy waŋ we njebju?

Kaj, seže žiwi w wěčnym křwětle,
W njebju seže we křaŋnoŋčzi,
Wolacze k nam: Njeplaŋacze,
Luboŋčez wumrjecž njedyrbi.

Šchtož jow duŋcha lubowala,
To tam duŋcha doŋtanje,
Kaj, ja wěrju: Jesuŋ dawa
Wěčnu luboŋčez žiwjenja.

Njedajče hej sadwělowacž,
Stacž pschi rowach bjeŋstroŋchtnje,
Po dželenju b'dže naš wolacž
Jesuŋ na saŋ'widženje.

Šchtož chze Jesuŋej tu wěrčž,
Njech jom ruku podawa,

Wěčnje křmjerčž nam njem'že rubicž,
Šchtož je luboŋčez swjaŋala.

Ernst Helaf.

Wschelate k blista a k daloka.

— Ma pruhowanju wólboŋhmanoŋčez wučerjom w Šakŋej ŋtaj so tež dwaj křbŋŋstaj wučerzej wobdželiloj, kņjes wučer Petrik w Bórku a kņjes wučer Křbal w Křwacžizach. Wobaj ŋtaj křwoje pruhowanje křwalobnje wobŋtaloj. Poŋŋlěŋŋchi je tež hudžbne pruhowanje cžinił a jo wobŋtal, tak so ma prawo w pschichodze k zyrkwinskim wučerjom byčž.

— Sa noweho wučerja w Křowodezach je so kņjes wučer Wróbl, kiž beŋche hačž dotal k druhim wučerjom w Křezach, poŋtajil, a wón k nowym lětom křwoje nowe ŋstojnstwo naŋtupi.

— W Křezach je so kermuŋŋnu njedželu rjany zyrkwinski koncert pod wodženjom kņjesa zyrkwinskoho wučerja Křelki mēl. Nowe byrgle mējachu pschi nim so poŋŋacž. Koncert je so wubjernje poradžil a spěwachu so nimo němŋŋŋch tež křbŋŋŋe spěw. Pschi spřozniwch pschihotach beŋche wěcžez wobžarowacž, jo koncert bohacžich wopytany njebeŋche. Teho pak beŋche wina, jo beŋche runje kermuŋŋa, a by so druha njedžela lēpje pschihodžala, dofelž bychu woŋadni njemoleni na koncert pschicž mohli.

— Kaž křŋŋŋimy, budže so w pschichodnym lēče w Křezach druha ŋchula ja drugeho wučerja twaričž. Ženo so bychu potom tež Křezach křbŋŋŋeho wučerja dostale.

— Nowa Křwacžanŋka zyrkej k rjaneje hórki do doliny našcheje Lužizy ŋtomja. Najkřerje budže so tež Wulka Dubrawa nětko hižo k noweje woŋadze pschijamŋŋčž; duž budže nowa Křwacžanŋka woŋada hižo nahladna křbŋŋa woŋada.

— Křjana narēčž, kotruž je khezor pschi poŋwjecženju wumozni- koweje zyrkweje w Žerusalemje džeržal, je so w doŋtojnym cžisčezu wudał, so by so na křwjatym mēŋŋnje, w zyrkwi abo draŋkomori abo w ŋchuli křowacž mohla. Žabrika ja zyrkwinske wumēŋŋŋwo Křmanowa w Bārlinje je tole kōpjeno wudželacž dał, kotrež dyrbi jako trajazy pomnit na křaŋne dny w Žerusalemje a na jich wŋŋofu wažnoŋčez ja ewangēŋŋu zyrkej dopominacž. Duž je tym ewangēŋŋim woŋadam, kotrež maja žadanje tajke rjenje wuhotowane kōpjeno ja křwój Boži dom mēčž, ŋkladnoŋčez poŋŋicžena je hebi k tejele fabrike wobŋtaracž. Dofelž bu w křbŋŋŋej hłownej konfe- renzy tole žadanje wuprajene, my na tym mēŋŋnje k nowa na to poŋŋajemy.

— Khezor a Khezorka ŋtaj na dompučžu k Bārŋŋŋim. Wonaj wjeŋetaj so po dalŋchim mōrŋŋim pučžu psches křjedžnokrajne morjo wokolo Šchpaniŋŋeje. Najkřredy so piŋŋaŋche, so chzetaj Šchpaniŋŋu kralownu wopytacž, kotraž ma tu křwilu cžezke bēdženje k Ameriku dla so wobŋamkowazeho mēra, so byŋŋŋtaj jej se křwojim wopytom křwoju pschihilnoŋčez ŋjewiloj. Wěcžez by tónle wopyt kaž hymna woda na so w hordosčzi a pschesbēhnenju pyrjaze ameriŋŋŋŋe hłowny byl. Pschetož ameriŋŋŋŋy njechadža nětko k kupami we ameriŋŋŋŋim morju ležaze ŋpoŋjom byčž, ale hebi tež wot Šchpa- niŋŋŋich kamo Bphilippinŋŋe kupy, kotrež ani po prawdže we wōjnje dobyli njeŋŋu, pschi Aŋŋŋim brjoŋy žadaja. Š tym pak bychu so Ameriŋŋŋŋy w našchej blisŋŋoŋčzi ŋaŋŋdili a Entopiŋŋe mozy maja dobru pschicžinu tónle poŋŋyt Ameriŋŋŋŋeje hordosčez wotpoŋŋacž woŋebje dofelž Ameriŋŋŋŋy po ludowym prawje k temu prava nimaja. Nowiŋche powjescžez pak woŋjewja, so khezor a khezorka wot tehole wopytaj wothladujetaj a so so po runym pučžu domoj wrōčžitaj. Nadžijomnje 29. t. m. saŋo do wōtžneho kraja pschijedžetaj, dofelž chze khezor pschi wotewrjenju khezorŋŋoweho hejma pōdla byčž a tón smēje so ŋapocžatk dežembra. Naŋch lud budže jeju wutrobnje domoj witacž k teho ja našch lud a woŋebje ja našchu ewangēŋŋu zyrkej wulzy wažneho pučžowanja. Tele pu- cžowanja na wŋchōn pschichod do historije našcheje ewangēŋŋeje zyrkweje ŋapiŋŋany wōŋtanje.

Porjedženje k poŋlednjeho cžizka: W roŋŋrawje wo křbŋŋŋej pēdārŋŋŋej konferenzy nima rēŋacž na 23/24. ryncžku, so je kņjes pschedŋŋda konferenzy redaktora „ŋaŋŋŋich zyrkwinskich a ŋchulŋŋŋich nowinow“ poŋhoŋŋacž dał — ale wón je jemu jeho njeprawdu „raŋnje porokowal“, poŋŋajemo na heŋŋlo tehole cžapopiŋŋa atd. — Dale budže na jubelŋŋim kermŋŋenju w Draždžanach kņjes ŋarač rycerž Šakub pēdowacž a kņjes ŋarač Křada ŋpowjednu rēčž džeržecž.